

MRF 2023.41

Retten i Lyngbys dom af 7. februar 2023, sag BS-9400/2022-LYN

A og B (adv. Lars Bastholm) mod Miljø- og Fødevareklagenævnet (adv. Eva Daniella Gabris)

Ikke krav på genoptagelse af Miljø- og Fødevareklagenævnets stadfæstelse af Kystdirektoratets afslag på lovliggørende dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til en strandtrappe, idet der ikke var fremkommet nye faktiske oplysninger, der kunne begrunde genoptagelse.

Sagen omhandlede Miljø- og Fødevareklagenævnets afslag på genoptagelse af en sag om afslag på lovliggørende dispensation til en strandtrappe inden for strandbeskyttelseslinjen. A og B købte i 1975 en ejendom beliggende ud til kysten. I 1999 blev der etableret kystsikring med høfder som et projekt under Frederiksborg Amt, hvilket medførte erosion på stranden ved A og B's ejendom. A og B etablerede herefter i 2018 en strandtrappe uden forudgående dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15. Efterfølgende meddelte Kystdirektoratet i august 2019 afslag på lovliggørende dispensation til strandtrappen og påbud om lovliggørelse. A og B påklagede afslaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet, der ved afgørelse af 3. august 2020 (j.nr. 19/06760) stadfæstede Kystdirektoratets afslag, idet nævnet afviste at kunne behandle eventuelle mangler ved det tidligere kystbeskyttelsesprojekt. Efterfølgende anmodede A og B den 1. februar 2021 Miljø- og Fødevareklagenævnet om at genoptage klagesagen med den begrundelse, at der var fejl og misforståelser i klagenævnets afgørelse. Den 9. september 2021 afslog Miljø- og Fødevareklagenævnet at genoptage sagen, da der ikke fandtes at foreligge nye oplysninger, som kunne begrunde en genoptagelse. A og B indbragte herefter nævnets afslag på genoptagelse for domstolene blev påstand om, at afgørelsen skulle ophæves og hjemvises til fornyet behandling. Miljø- og Fødevareklagenævnet

påstod frifindelse. A og B gjorde bl.a. gældende, at der i forbindelse med anmodning om genoptagelse forelå væsentlige nye forhold i form af oplysninger om en anden trappe i området, som ikke havde været medtaget i nævnets afgørelse. Herudover anførte A og B, at der måtte dispenseres for et nødvendigt formål, og at det ikke var korrekt, at dispensationen ville skabe præcedensvirkning, da der ikke forelå lignende sager. Retten fandt, at det forhold, at nævnet ikke tidligere havde inddraget disse oplysninger om den anden trappe i området, ikke kunne tillægges betydning, idet oplysningerne ikke kunne forventes at føre til et andet resultat henset til, at der også for den anden trappe var truffet afgørelse om afslag på lovliggørende dispensation. Det forhold, at den anden trappe ikke var nedrevet, var heller ikke noget nævnet kunne tillægge vægt. Herudover fandt retten ikke, at A og B's argument om, at en dispensation var nødvendig, og at en dispensation ikke ville medføre uønsket præcedensvirkning, var nye oplysninger, men spørgsmål om, hvilken vægt klagenævnet burde have tillagt oplysningerne, hvilket ikke vedrørte afslaget på genoptagelse. Retten fandt ikke, at nævnets vurderinger udgjorde væsentlige fejl, som gav grundlag for genoptagelse. Retten tog på baggrund nævnets frifindelsespåstand til følge.

Kommentar: *Dommen illustrerer på udmærket vis, at når søgsmålsfristen er overskredet efter en afgørelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, og der herefter anmodes om genoptagelse, er domstolenes prøvelse af nævnets afslag på genoptagelse altid begrænset til de spørgsmål, der vedrører genoptagelsen.*

RETTEEN I LYNGBY DOM

afsagt den 7. februar 2023

Sag BS-9400/2022-LYN

A og B
(advokat Lars Bastholm)

mod

Miljø- og Fødevareklagenævnet
(advokat Eva Daniella Gabris)

Denne afgørelse er truffet af dommer Ivan Larsen.

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagens baggrund fremgår af påstanden.

A og B har nedlagt påstand om, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 9. september 2021 angående afslag på anmodning om genoptagelse af sag om etablering af strandtrappe inden for strandbeskyttelseslinjen på matr. nr. ^{x1} Tollerup By, Melby, beliggende Adresse 1, 3360 Liseleje i Halsnæs Kommune, ophæves og hjemvises til fornyet behandling.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har nedlagt påstand om frifindelse.

Oplysningerne i sagen

A og B erhvervede efter det oplyste i 1975 ejendommen Adresse 1, 3360 Liseleje, som er beliggende ud til kysten med egen strand. Stranden er adskilt fra ejendommens have af en stejl kystskrænt, der er ca 25 meter høj og 35 meter lang efter det oplyste.

A og B anvendte tidligere en foreningstrappe beliggende 80 meter mod øst, når de skulle have adgang til deres strand.

I 1999 blev der etableret kystsikring med høfder som et projekt under Frederiksborg Amt. B havde over for projektleder C taget afstand fra projektet og bl.a. henvist til, at projektet kunne medføre erosion.

Ifølge A og B bevirkede kystsikringen herefter efter kort tid, at deres strandadgang blev umuliggjort. De etablerede herefter, da de fik økonomisk mulighed for det, i 2018 en skisak trappe ned til deres strand.

Den 1. august 2019 meddelte Kystdirektoratet afslag på lovliggørende dispensation til strandtrappen og meddelte påbud om lovliggørelse. Det fremgår af afgørelsens gengivelse af partshøring bl.a.:

"I svar på partshøring af 1. juli 2019 anfører du, "at de af daværende Frederiksborg Amt i 1999 foretagne ændringer på stranden har nødvendiggjort trappens etablering. Endvidere skal jeg anføre, at vores situation afviger fra de øvrige kystgrundejeres situation, da deres private trapper ikke er nødvendiggjort af manglende adgang til ejernes strandstykke — dette er tilfældet for os, og det skyldes daværende Frederiksborg Amts gennemtvangelse af et mislykket kystsikringsprojekt".

Du anfører endvidere, "Umiddelbart herefter skrev jeg den 18. december 1997 til projektleder i Frederiksborg Amt C (med reference til j.nr. 8-52-22-2-211-2-95,) at den planlagte høfde vest for vores parcel x1 og fjernelse af allerede eksisterende (og delvist af os betalte) høfde ud for parcel x2 og x3 (Vej 1, nr. 2 og 3) ville afstedkomme en læsideerosion således, at vores adgang fra Orehøjgaard-trappelaugs trappe til vores parcel x1, Adresse 1, ville blive kompromitteret og strandbredden ud for vores parcel ville blive meget stærkt reduceret".

Den 28. august 2019 påklagede A og B afgørelsen til Miljø- og Fødevareklagenævnet og anførte bl.a., at trappen er nødvendig for at kunne tage ophold på ejendommens strand. Det fremgår videre om præcedens:

"...

Kystdirektoratet anfører yderligere s. 5, at en dispensation vil kunne medføre en betydelig og uheldig præcedenseffekt i strid med formålet med strandbeskyttelsen. Dette bedes Kystdirektoratet forklare og uddybe.

For det første er der allerede præcedens for private trapper ned ad skrænten i området. Dels var der rester af en trappe på skrænten, da vi købte grunden i 1975. Dels er der på en strækning på ca. 950 meter fra Orehøjgård Trappelaugs trappe i øst til Baunehusets Trappelaugs trappe ved Muslingestien i vest 15 private trapper inklusive vores trappe, hvoraf to som nævnt er trappelaugstrapper. Desuden er der mellem Orehøjgård Trappelaugs trappe og den offentlige trappe på ^{Vej 2} opført en privat trappe. Det bemærkes, at den offentlige trappe på ^{Vej 2} ligger øst for Orehøjgård Trappelaugs trappe, og således ikke ville kunne anvendes af os til at komme til vores strandparcel.

For det andet er vores situation netop enestående. Vi er de eneste tilbageværende kystgrundejere,
 - der erhvervede en strandgrund med passage til strandparcellen fra den omtalte foreningstrappe,
 - der etablerede den private hofde i 1982, som blev konfiskeret til brug for Frederiksborg Amts kystsikringsprojekt,
 - som gjorde indsigelser mod kystsikringsprojektet,
 - og som har fået adgangen til vores strandparcel kompromitteret, som følge af det fejlslagne kystsikringsprojekt.

Der er ikke andre i vores situation. De øvrige talrige trapper i vort område er ikke – i modsætning til denne trappe – etableret som følge af en afskåret adgang til ejernes strandparcel."

Den 3. august 2020 stadfæstede Miljø- og Fødevareklagenævnet afslaget på lovliggørende dispensation til strandtrappen. I afgørelsen fremgår, at en eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder.

Det fremgår af afgørelsen endvidere bl.a.:

"...

Nævnet har endvidere ikke fundet anledning til at inddrage den af klager omtalte trappe på matr. nr. ^{x4} Tollerup By, Melby Sogn, idet sagen vurderes at være tilstrækkeligt oplyst ud fra de foreliggende oplysninger

...

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at der ikke er tale om et sådant særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation til det ansøgte. Nævnet har herved lagt vægt på, at trappen har en fremskudt placering og har en meget synlig beliggenhed på skrænten, hvor den fremstår markant i kystlandskabet i strid med formålet med strandbeskyttelseslinjen. Dette vil også gøre sig gældende, selv om eventuel camouflerende bevoksning senere måtte vokse op. Nævnet har desuden lagt vægt på, at praksis inden for den oprindelige 100 meter-strandbeskyttelseslinje er meget restriktiv, og at en dispensation vil kunne få en uønsket præcedensvirkning.

Det forhold at en del af strandbredden er eroderet, hvorved klager har fået besværliggjort sin adgang til stranden, kan ikke føre til et andet resultat. Nævnet har herved lagt vægt på, at det er ikke er et hensyn, som strandbeskyttelseslinjen har til formål at varetage.

..."

Den 1. februar 2021 anmodede advokat Lars Bastholm på vegne af ^A og ^B om genoptagelse af dispensations-sagen og anførte navnlig, at der var en del fejl og misforståelser i klagenævnets afgørelse, herunder i afgørelsens præmisser om:

"...

- Der er ikke tale om et særligt tilfælde, herunder et nødvendigt formål, som bør gå forud for den generelle beskyttelsesinteresse.
- En dispensation vil kunne få en uønsket præcedens virkning.
- Det kan ikke tillægges vægt, at mine klient har fået besværliggjort sin adgang til stranden.
- Den ikke af Kystdirektoratet bevilgede aktindsigt angående trappen på ^{x4} Tollerup by, Melby Sogn, vurderes ikke at have betydning for sagen, hvorfor lighedsgrundsætningen ikke er tilsidesat

..."

Miljø og Fødevareklagenævnet traf den 9. september 2021 afgørelse om afslag på genoptagelse af sagen. Det fremgår af afgørelsen bl.a.:

"...

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

En myndighed er forpligtet til at genoptage behandlingen af en sag, hvis der i forbindelse med anmodningen om genoptagelse fremkommer nye faktiske oplysninger af så væsentlig betydning, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen havde fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med den tidligere behandling af sagen. En myndighed kan også have pligt til at genoptage behandlingen af en sag, hvis

der ved den tidligere sagsbehandling er begået væsentlige fejl. Desuden kan væsentlige nye retlige forhold betyde, at der er en forpligtelse til at genoptage behandlingen af en sag. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis domstolene i en tilsvarende sag har underkendt myndighedens fortolkning eller praksis, eller der er sket væsentlig ændring med tilbagevirkende kraft i det retsgrundlag, der forelå på tidspunktet for den tidligere afgørelse.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder, at der med anmodningen om genoptagelse ikke er påvist, at der er begået fejl ved sagens behandling eller fremkommet nye faktiske oplysninger af væsentlig betydning, der kan begrunde, at behandlingen af klagesagen genoptages.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at det anførte om læsideerosion af kysten som følge af udførelsen et kystbeskyttelsesprojekt ud for ejendommen, er indgået i nævnets behandling af klagesagen uden at det kunne føre til en tilsidesættelse af Kystdirektoratets afslag på lovliggørende dispensation.

Nævnet har også ved behandlingen af klagesagen indhentet og forholdt sig til oplysninger om strandtrapper i området samt vurderet, at der ikke på baggrund af lighedsgrundsætningen var grundlag for at tilsidesætte Kystdirektoratets afgørelse, jf. herved afgørelsens afsnit 3.2.1. Den af anmoder fremhævede dispensation til bibeholdelse af en trappe på matr. nr. 8f Tollerup By, Melby er efter nævnets opfattelse heller ikke sammenlignelig med forholdene på anmoders ejendom, da der er tale om en foreningstrappe, som efter det oplyste blev opført i 1995, og den har afløst en trappe, som har eksisteret på ejendommen siden i hvert fald ca. år 1978.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder således, at sagen er truffet på et tilstrækkelig oplyst grundlag og vurderer, at det ikke er nødvendigt at indhente en kopi af en afgørelse vedrørende trappen på matr. nr. ^{x4} Tollerup By, Melby for at kunne træffe en materiel korrekt afgørelse i sagen.

Der er i øvrigt ikke med anmodningen om genoptagelse fremkommet oplysninger, som kan føre til en genoptagelse af nævnets afgørelse af 3. august 2020, hvorfor den fortsat er gældende.

...”

Der blev den 10. marts 2022 meddelt advokat Bastholm fuld aktindsigt vedrørende trappesagen ^{Adresse 2}, Halsnæs Kommune. Af aktindsigten fremgår bl.a., at Østre Landsret den 14. juli 2013 traf afgørelse i den civile sag om afslag på lovliggørende dispensation til skrænttrappen, at Østre Landsret den 9. marts 2017 traf afgørelse om en bøde på 10.000 kr. samt

tvangsbøder fra den 1. juni 2017, idet trappen ikke var fjernet, og at Kystdirektoratet den 23. december 2021 meddelte afslag på genoptagelse af sagen.

Der er under sagen forevist en række foto, herunder luftfotos, af ejendommen og ejendommens strand, trappen og adgangsforhold til stranden.

Forklaringer

^B har forklaret bl.a., at de købte ejendommen ^{Adresse 1} i 1975. På det tidspunkt kunne de gå ned på deres strandparcel ved at gå 80 meter mod øst. Så kom de til en foreningstrappe, og så kunne de gå ned og kort mod vest, så var de på deres strandparcel. Frem til 1997 var der ikke problemer med adgangsforholdene. Det var en meget bred strand, og man kunne færdes uhindret til Liseleje i øst og Hundested i vest.

I 1982 lagde de med andre en lille høfde ud for de to parceller, ^{x2} og ^{x3}. Da havde de mulighed for et nærstudie af en høfdes effekt. Der kom en diskret aflejring mod vest og en udhuling mod øst. Det kunne de også se i øvrigt andre steder, når de gik på stranden, som læsideerosion. Den lille høfde blev i 1998 - 1999 uden dom eller andet inddraget i en større høfde vest for dem.

Et kystbeskyttelsesprojekt blev drøftet på Amtsgården i 1995. Man hæftede sig særligt ved betalingen. Der var 64 %, der stemte for projektet. Han tror, at han stemte imod, for deres hus ligger langt tilbage på grunden.

I 1997 blev der indkaldt til møder igen på Amtsgården, og der blev oplyst om et projekt med store høfder. Det gav anledning til modstand af hensyn til læsideerosionen. Der blev ikke givet tilladelse til en afstemning. Han skrev til projektlederen, ^C. Brevet er fremlagt i sagen. Den 1. april 1998 kom ^C op til en besigtigelse, og han og naboen fortalte ^C om, hvordan det vil gå med læsideerosionen. Men han var ikke til at hugge og stikke i, og projektet blev gennemført.

Fra den ene stormvejrsgang til den anden skete der herefter læsideerosion. Der er altid en hård vestenvind deroppe. Nu etablerer man ikke længere hård kystbeskyttelse. Kystsikringslauget overvejede at anlægge sag mod Cowi Consult, men det blev aldrig til noget.

I mellemtiden kunne de ikke længere komme ned til deres strandstykke over foreningstrappen. Det var for svært at passere de store sten, næsten en kubikmeter store. De gik ned og badede, men forlod så stranden, som ikke var deres, og hvor de ikke måtte tage ophold. Der var en smal passage enkelte dage, måske 1-2 dage på en sommerferie, hvor de kunne komme til deres strandstykke.

De havde ikke da økonomisk mulighed for at etablere en trappe, men i 2018 fik de råd til det. De ansøgte om det, men fik et lidt tvetydigt svar. De fik en oplysning om, at der måtte påregnes et afslag, eller et varslet afslag. De skelede til en anden skråtrappe på ^{Adresse 2}, som var etableret efter årtusindeskiftet. De fik herefter bygget trappen. Nogle naboerne har også etableret trapper, men har nu fået påbud om at rive dem ned. De mener, at eksistensen af trappen på ^{Adresse 2} taler for en dispensation.

Nu om dage er der en trend for, at trapper skal være siksak trapper. Ligeløbstrapper giver risiko for længere fald, og mange ældre beboere tør ikke anvende dem. Vegetationen kan heller ikke brede sig over en ligeløbstrappe. En siksak trappe kan have bredere trin og et mindre fald. Han opfatter en siksak trappe som mere inkluderende.

Kystdirektoratet har hele tiden og klagenævnet i de første to afgørelser påpeget muligheden for at bruge en foreningstrappe mod øst, men det er ikke korrekt. Det overrasker ham, at ingen har været opmærksom på det, og det er en negligering af deres problem. Kystdirektoratet siger meget neutralt, at der ikke kan gives dispensation, fordi der er erosion, mens klagenævnet giver den en tand op ad ved at skrive, at der ad åre er sket en erosion. Det afgørende er imidlertid, at erosionen er kommet pludseligt efter en beslutning om etablering af hofder, som de var imod. De føler sig ikke hørt. De ønsker ikke en privat adgang til stranden, men adgang til stranden.

^A har forklaret bl.a., at der på luftfotos (side 61) ses en smal passage på stranden, men bag ved bolværket kan man ikke passere på grund af skræntfodssikringen. Det er ikke strand, der ligger der. Der er kun strand på vestsiden af hofden.

Foto side 124 viser ikke en uhindret adgang. Man skal kante sig forbi store sten. Det er naboen, matr. nr. ^{x3}, som har lavet sig en lille sandterrasse der. Der er nogle små trin i skrænten og et lille gelænder. Det er ikke alle i husstanden, der tør benytte den.

Deres naboerne har ikke tidligere haft samme adgang til standen, som de selv har haft, for naboerne har købt efter projektet var etableret.

Foto side 127 sammenholdt med side 126 viser også, at der ikke er adgang. For det er store sten, der ligger der.

Fotos side 81 og side 90 viser, at der er umuliggjort passage pga. vand.

Parternes synspunkter

A og B har anført navnlig, at klagesagen skal genoptages. Sagens essens er, at Miljø- og Fødevarerklagenævnets realitetsafgørelsen ikke har inddraget trappen fra ^{x4}, Adresse 2, at nævnet ukorrekt ikke finder, at der er tale om et særligt tilfælde, ligesom der skal dispenseres til et nødvendigt formål, for strandtrappen er nødvendig for, at de kan bruge deres strand. Det er også forkert antaget, at dispensation vil skabe præcedensvirkning. Der er ikke andre sager, hvor stranden er eroderet som følge af et offentligt projekt. Adgang til stranden er ikke besværliggjort, men umuliggjort. Nævnet har ikke forstået essensen i sagen eller alvoren af den, har ikke givet oplysningerne den rette betydning eller den rette værdi og er derfor kommet til et forkert resultat. Der er derfor begået væsentlige fejl.

Der er væsentlige nye retlige forhold i form af oplysninger om trappen på Adresse 2, som ikke har været medtaget. De oplysninger, der findes vedrørende den trappe, kan meget vel have betydning for den foreliggende sag. Forvaltningslovens § 19, stk. 1, om partshøring, støtter dette. Kystdirektoratet og Miljø- og Fødevarerklagenævnet havde oplysninger om trappen Adresse 2, men traf afgørelse uden at A og B blev gjort bekendt med indholdet af denne sag. Sagsbehandlingen må gå om, og det skal begrundes, hvorfor trappen på Adresse 2 behandles anderledes end den behandling, som A og B har fået.

Der var tidligere standadgang ved at gå tre ejendomme til øst og ned ad en fællestrappe og hen til deres strand, hvor der kunne tages ophold. Dette kunne de indtil kystbeskyttelsesprojektet blev gennemført. De protesterede mod projektet og gjorde opmærksom på konsekvenserne. Men projektet blev gennemført, og adgang til stranden er blevet ikke besværliggjort, men umuliggjort. Deres adgang til egen strand forudsætter, at der kan etableres en trappe. Der kan ikke bruges en trappe 400 meter væk mod øst. Der er en trappe, men den ligger 80 meter væk og ikke 400 meter, og giver ikke adgang til deres strand.

Det kan godt være, at der normalt ikke gives tilladelse til at etablere trapper, men her foreligger der særlige forhold. Der er ikke hørt om andre sager med fejlslagende offentlige projekter, hvorfor der foreligger særlige omstændigheder, ligesom det er nødvendigt for at komme til egen strand. At den eksisterende adgang til stranden skal opretholdes, og at ejendommene har stor værdi, tillægges vægt af Kystdirektoratet selv. Og det er noget Kystdirektoratet skal påse og ligeledes klagenævnet.

Det er muligt, at indsigelserne tidligere er fremsendt til klagenævnet, men spørgsmålet er om de er forstået og er indgået. Hvis de ikke er det, foreligger der fejl. Der er ikke givet en ordentlig forklaring på, hvorfor klagenævnet den 3.

august 2020 traf den afgørelse, som nævnet gjorde. Klagenævnet har ikke forstået punkterne, hvis klagenævnet mener, at de har inddraget punkterne.

Den manglende aktindsigt kan ikke tillægges betydning, mener klagenævnet, men der er tale om en trappe fra 2004 kun 5 ejendomme væk. Det viser sig, at trappen skulle fjernes, men den står der i dag. Det, der er blevet gjort for at fjerne den, er utilstrækkeligt. Dermed har man de facto accepteret trappen, under betaling af dagbøder. Disse oplysninger ville de gerne have haft. Der kunne ikke før aktindsigten formuleres de synspunkter, der fremføres nu af dem. Sagen skal genoptages, så det kan begrundes, hvorfor trappen
Adresse 2 ikke har betydning.

Selv om klagenævnet ikke er tilsynsmyndighed, så er Kystdirektoratet det, og den praksis, der udgår fra Kystdirektoratet, kan give tilladelse.

Der foreligger således nye væsentlige oplysninger, sagsbehandlingfejl og nye retlige forhold. Den foreliggende afgørelse er ikke korrekt, men mangelfuld. De foreliggende oplysninger kan give anledning til genoptagelse, og afgørelsen med afslag på genoptagelse forholder sig ikke til det.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har anført navnlig, at det er afgørelsen om afslag på genoptagelse, der er under behandling i dag. Om den afgørelse, der gav afslag på dispensation, er givet med rette, er ikke det, som sagen drejer sig om i dag.

Betingelserne for genoptagelse på ulovhjemlet grundlag er ikke til stede. Sagsøgerne har ikke dokumenteret nye væsentlige faktiske oplysninger, nye retlige oplysninger eller sagsbehandlingfejl.

Der er skrevet fra sagsøgernes side forud for klagenævnets afgørelse af 3. august 2020 om tidligere og nuværende passagemulighed, om det daværende kystsikringsprojekt og en genoprettelsespligt for det offentlige. Der er skrevet om, at der på en strækning er opført 15 private strandtrapper, og at dispensationen må anses for enestående og ikke danne præcedens.

Klagenævnet har den 3. august 2020 foretaget en skønsmæssig vurdering efter naturbeskyttelseslovens § 65 b af, at der ikke foreligger særlige omstændigheder, at det giver en præcedensvirkning, og at erosionen ikke kan tilsige andet, og at der ikke er krav på en dispensation pga. andre strandtrapper. Det er en misforståelse eller en ikke nøjagtig læsning af afgørelsen af 3. august 2020, at nævnet skulle have tillagt det vægt, at der ligger en strandtrappe 400 meter mod øst som giver adgang.

Der blev oplyst om søgsmålsadgangen, men afgørelsen af 3. august 2020 blev ikke indbragt for domstolene.

Ved genoptagelsesbegæringen fremhæves igen synspunktet om erosion af stranden på grund af det fejlslagne projekt, at der ikke er strandadgang og at dispensation ikke får en uønsket præcedensvirkning, da der er tale om en enestående sag. Der nævnes ^{Adresse 2}, altså nogenlunde præcis de samme faktiske oplysninger som allerede nævnt i høringssvaret og den oprindelige klage.

Der er heller ikke peget på ny lovgivning eller ny praksis.

Det, sagsøgerne egentlig mener, er at de er uenige med de hensyn, der er lagt vægt på i den oprindelige afgørelse. Sagsøgerne er uenige i den skønsmæssige afvejning. Sagsøgerne mener, at nævnet ikke har forstået oplysningerne eller ladet det indgå med fornøden vægt. Om adgangen ikke er besværliggjort, men umuliggjort, er måske en tvist om ord, for der er efter partsforklaring 1-2 gange adgang til stranden hver sommer. At man ikke kan komme tørskoet til strandstykket, er heller ikke en umuliggørelse.

At trappen på ^{Adresse 2} ikke er inddraget i sagen har ikke betydning. Der er slet ikke givet dispensation til den trappen, men et afslag, stadfæstet af Østre Landsret tilbage i 2013. Så kan sagsøgerne ikke påberåbe sig lighedsgroundsætningen. Selv hvis oplysninger om ^{Adresse 2} udgør nye oplysninger, skal der være en vis sandsynlighed for et andet udfald, og det er ikke tilfældet.

De fremførte synspunkter kan ikke begrunde genoptagelse. Det kan ikke bruges, at sagsøgerne er uenige i hvilket hensyn, der er inddraget, eller vægtningen af dem. Så skulle sagsøgerne have indbragt afgørelsen, og det kan ikke retableres ved, at nævnet er forpligtet til at genoptage sagen.

Tilsynskompetencen ligger hos Kystdirektoratet, som skal give påbud og følge op herpå. Nævnet har slet ikke adgang til at påse, om Kystdirektoratet varetager sin tilsynspligt. Og Kystdirektoratets afgørelser om tilsyn kan ikke indbringes for klagenævnet

Rettens begrundelse og resultat

Parterne er enige om, at spørgsmålet om genoptagelse skal afgøres efter dansk rets almindelige uskrevne principper, der fremgår af Miljø- og Fødevarerådnets bemærkninger i den indbragte afgørelse af 9. september 2021:

”En myndighed er forpligtet til at genoptage behandlingen af en sag, hvis der i forbindelse med anmodningen om genoptagelse fremkommer nye faktiske oplysninger af så væsentlig betydning, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen havde fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med den tidligere behandling af sagen. En myndighed kan også have pligt til at genoptage behandlingen af en sag, hvis der ved den tidligere sagsbehandling er begået væsentlige fejl. Desuden kan væsentlige nye retlige forhold betyde, at der er en forpligtelse til at genoptage behandlingen af en sag. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis domstolene i en tilsvarende sag har underkendt myndighedens fortolkning eller praksis, eller der er sket væsentlig ændring med tilbagevirkende kraft i det retsgrundlag, der forelå på tidspunktet for den tidligere afgørelse.”

Hertil kommer, at rettens prøvelse af Miljø- og Fødevareklagenævnets afslag på genoptagelse sker som en prøvelse af øvrighedsmyndighedens grænse sml. UfR 2020.3902 H, hvor Højesteret ikke fandt tilstrækkeligt grundlag for at tilside-sætte Ankenævnet for Patienterstatningens afgørelse om ikke at genoptage en sag.

Retten finder ikke at have grundlag for at fastslå, at der ved anmodningen om genoptagelse er fremkommet nye faktiske oplysninger af så væsentlig betydning, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med den tidligere behandling af sagen.

Retten har herved lagt vægt på, at de faktiske oplysninger, der fremgår af anmodning om genoptagelse af 1. februar 2021, og som i øvrigt er fremført under sagen, ikke er nye i forhold til det beslutningsgrundlag, der forelå ved nævnets afgørelse den 3. august 2020.

Således indgik oplysninger om sagsøgernes tidligere, men nu - som følge af erosion som følge af kystbeskyttelsesprojekt - manglende/begrænsede adgang til deres strandparcel, i sagen, ligesom det forhold, at sagsøgerne havde kritiseret kystbeskyttelsesprojektet.

Det forhold, at sagsøgerne er uenige med nævnets afgørelse af 3. august 2020 i relation til, om tilfældet er særligt, om dispensation er nødvendig og om dispensation kan eller ikke kan få uønsket præcedensvirkning vedrører ikke spørgsmålet om nye oplysninger, men spørgsmålet om, hvilken betydning klagenævnet i sin afgørelse af 3. august 2020 burde have tillagt oplysningerne, herunder om oplysningerne indebar at tilfældet var særligt og dispensation nødvendig og uden uønsket præcedensvirkning. Disse vurderinger udgør ikke væsentlige fejl, begået i den tidligere sagsbehandling, og giver ikke grundlag for genoptagelse.

Vedrørende matr. nr. ^{x4} Tollerup By, Melby Sogn, bemærkes særligt, at trappen på den ejendom ikke er meddelt dispensation. At aktindsigt først efterfølgende gives sagsøgerne, kan ikke begrunde genoptagelse, idet de fremkomne oplysninger ikke kan have betydning for afgørelsen om dispensation til sagsøgerne. Klagenevnet har ikke tillagt trappen på matr. nr. ^{x4} Tollerup By, Melby Sogn, vægt, hvilket med oplysningen om den manglende dispensation er des mere velbegrundet.

At trappen ved matr. nr. ^{x4} Tollerup By, Melby Sogn, ikke er nedrevet, er heller ikke en oplysning, som klagenevnet kan tillægge nogen vægt, idet spørgsmålet om effektivering af nedrivning efter afslag på dispensation ikke har betydning i forhold til nævnets afgørelse vedrørende afslag på dispensation af 3. august 2020.

Retten tager derfor klagenevnets frifindelsespåstand til følge.

Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald fastsat til dækning af advokatudgift med 80.000 kr.

Miljø- og Fødevareklagenævnet er ikke momsregistreret.

THI KENDES FOR RET:

Miljø- og Fødevareklagenævnet frifindes.

^A og ^B skal inden 14 dage til Miljø- og Fødevareklagenævnet betale sagsomkostninger med 80.000 kr.

Sagsomkostningerne bliver forrentet efter rentelovens § 8 a.